

דברי משיח

היתשינ

התוועדות ש"פ יתרו, כ"ב שבט

יאָרצייט-הילולא השני של הרבנית הצדקנית מרת חיי מושקא נ"ע זי"ע

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

ה' תהא שנת חירות עצמות

קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם

תיכף ומייד ממ"ש, נאוו!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"י"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומייד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

„לאלתר לגאולה“ ו"הנה זה משיח בא"

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל

ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מייד ממ"ש ממש!

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' יתרו, הננו מו"ל "הנחה" ויומן מהתועדות ש"פ יתרו, כ"ב שבט ה'תשנ"ג – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח" – ה'תשנ"ג.¹

בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" נבחרים מחלוקת הדולרים לצדקה ביום ראשון, כ"ג שבט ה'תשנ"ג (הר"ד המלא יתפרסם אי"ה בכרך השייך לתקופה זו).

•

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות² והיומן³ – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

•

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"ב-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן נשמו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובהן בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ח-תש"נ), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלמה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוהו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממ"ש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,
ט"ו בשבט ה'תשנ"ח (ה' תהא שנת חירות עצמות),
קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

(1) התועדות זו נדפסה גם לקראת ש"פ יתרו אשתקד, וכעת נדפסת שוב עם תיקונים והוספות (ראה הערה הבאה), ובתוספת פנינים מחלוקת הדולרים (כפנינים).

(2) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות (ה"רד" ש"ל ע"י מערכת "פאקס א' שיחה", וה"תוכן קצר" ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים"), ונוספו בה פרטים מה"השלמות" לשיחה המוגהת ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים" ו"ועד הנחות בלה"ק". בהוצאה זו נוספו בשיחה ג' (במצאי ריבוע) פרטים אחרים מרשימה פרטית של הרה"ת ר' אברהם שי' מאן. לשלימות הענינים המבוארים בשיחה, יש לעיין בשיחה המוגהת (סה"ש תש"ז ח"א ע' 286 ואילך).

(3) היומן נערך ע"פ יומן "פאקס א' שיחה" וגיליון "בית חיינו" ש"ל בשעתו, ויומן פרטי של הרה"ת ר' ש.ז.ה. שי' (הנדפס בס' "שנת ניסים בבית חיינו").

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

לזכרון

הרבנית הצדקנית

מרת חי' מושקא

בת כ"ק אדמו"ר

אור עולם

נזר ישראל ותפארתו

צדקת ה' עשה

ומשפטיו עם ישראל

ורבים השיב מעון

מרנא ורבנא

יוסף יצחק

ובת הרבנית הצדקנית

מרת נחמה דינה

ע"ה ז"ל

נפטרה ביום רביעי פ' משפטים

כ"ב שבט שנת ה'תשמ"ח

ת'נצ'ב'ה'

•

אשתו של – יבלח"ט – כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

בשורה משמחת:

ניתן להשיג בסדרת "דברי משיח":

- תנש"א חלק א' • תנש"א חלק ה' *
- תנש"א חלק ב' • תשנ"ב חלק א'
- תנש"א חלק ג' • תשנ"ב חלק ב'
- תנש"א חלק ד' • תשנ"ב חלק ג'

* חדש! (ניתן להשיג כעת בארץ הקודש, ובעוד מספר שבועות בנ"י.)

בקרוב: תש"נ חלק א'

כמו"כ ניתן להשיג את כל כ"ו
החלקים של סדרת "ספר המאמרים"
על פרשיות התורה והמועדים

בס"ד. התוועדות ש"פ יתרו, כ"ב שבט ה'תש"נ

— יאָרצייט־הילולא השני של הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע —
הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו "זאָל שוין זיין די גאולה". אחרי שבירך על היין ניגנו "שיר מזמור לבני קורח"].

א. תוכנה של פרשת יתרו הוא – מתן תורה. וידועה הוראת רבותינו נשיאנו (כפי שמסר כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם אדמו"ר הזקן)¹ שצריכים לחיות עם הזמן ("מען באדאָרף לעבן מיט דער צייט"), עם פרשת השבוע, כלומר, שחיי היהודי – גם חיי הגוף (וכל שכן חיי הנשמה) – צריכים להיות חדורים עם תוכן פרשת השבוע. ובנדון דידן, הרי בפרשתנו מדובר אודות ענין הכי כללי – מתן תורה.

ומיום² שבת זה "מתברכין כולהו יומין"³ – לא רק ימי השבוע הבאים לאחרי זה, אלא "כולהו יומין" – כל ימי השנה, עד לשבת פרשת יתרו בשנה הבאה (וגם אז לא מתבטל הענין שנמשך משבת זו, אלא מיתוסף עליו עוד ענין נעלה יותר).

ובפרט בנוגע לענין דמתן תורה, שישנו בכל יום ויום, כמאמר חז"ל⁴ "בכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים", ועד ל"חדשים" ממש⁵.

וא"כ מובן שיש ללמוד מזה הוראה בעבודת כל אחד ואחת מישראל, האנשים והנשים והטף, בחיי היום-יום שלהם, לא רק בימי שבת ומועד אלא גם בענינים הפשוטים שביום חול פשוט.

ב. ענין הנ"ל (שיש ללמוד הוראה ממתן תורה גם בענינים פשוטים) מובן גם מזה שבעשרת הדברות נאמרו דברים הכי פשוטים. וכידוע השאלה בזה בדרושי חסידות⁶ – מהו החידוש דמתן תורה, שהרי לכאורה ענינים אלו ("לא תרצח לא תנאף כו'") הם פשוטים ומובנים מאליהם⁸, ובודאי קיימו אותם גם קודם מתן תורה, עוד מששת ימי בראשית, כיון שהם קשורים עם קיום העולם.

(5) ראה פרש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג. תבוא כו, טז.

ועוד. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 193. וש"נ.

(6) לקו"ת במדבר יב, ג. טו, סע"ג. סה"מ שמות ח"ב ע' קיב. וש"נ.

(7) פרשתנו (יתרו) כ, יג.

(8) ראה עירובין ק, סע"ב.

(1) "היום יום" ב חשון.

(2) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן ס"ד, בהמשך להוראה מש"פ יתרו.

(3) זח"ב סג, ב, פח, א.

(4) ספרי ופרש"י ואתחנן ו, ו. שו"ע אדה"ז או"ח

סס"א ס"ב.

להזמנות ובירורים: 058-5358-770 / 718-560-3770 / torasmoshiach@gmail.com

להזמנות בארצות הברית (בלבד): www.torasmoshiach.com

ולא עוד, אלא שגם הדיבור הראשון דעשרת הדברות, "אנכי ה' אלקיך"⁹, הוא (לכאורה) דבר פשוט שלא נתחדש במתן תורה. וכמובן גם מקושיית המפרשים הידועה¹⁰ (המובאת בדירושי חסידות¹¹), למה אומר "אנכי ה' אלקיך" אשר הוצאתיך מארץ מצרים, דלכאורה הוה לי' לומר "אשר בראתי שמים וארץ", שהוא פלא גדול יותר מיציאת מצרים וכו'.

והרי ידוע¹² שגם קא סלקא דעתך בתורה הוא תורה, היינו שגם הקא סלקא דעתך והשאלה שבתורה שהתחלה דעשרת הדברות צריכה להיות בבריאת שמים וארץ היא אליבא דאמת, כי הענין ד"אנכי ה' אלקיך" שייך גם לבריאת העולם (ומ"ש⁹ "אשר הוצאתיך מארץ מצרים" – אפשר לומר שאין זה נתינת טעם, אלא כמו סימן, כדמוכח מהקא סלקא דעתך הנ"ל שזה קאי על בריאת העולם).

ונקודת הביאור בזה:

"אשר הוצאתיך מארץ מצרים" באמת אינו רק סימן מיהו "אנכי ה' אלקיך", אלא גם נתינת טעם (כפרש"י⁹) ש"כדאי היא ההוצאה שתהיו משועבדים לי", כלומר: "אנכי ה' אלקיך" מפני ש"הוצאתיך מארץ מצרים"; משא"כ "אשר בראתי שמים וארץ" יכול להיות רק כסימן (שאינו פועל את עצם הדבר) מיהו "ה' אלקיך", כיון שבריאת שמים וארץ קשורה עם כל הבריאה כולה, ולא דוקא עם בני ישראל.

והנה, מכיון שגם שאלה בתורה היא תורה (כנ"ל), "תורת אמת"¹³, מובן שבמתן תורה ישנו גם הענין ד"אשר בראתי שמים וארץ"; אבל החידוש דמתן תורה הוא בדרגא זו שבתורה שלמעלה מכל שייכות למציאות העולם, "אנכי מי שאנכי"¹⁴.

ותכלית מתן תורה היא, שגם חיים הגשמיים וה"פשוטים" של יהודי – יהיו חזורים בהנקודה ד"אנכי ה' אלקיך", עצמות ומהות, שהוא למעלה מכל תואר וגדר ומציאות כו', ונמשך וחודר בכל הפרטים ופרטי פרטים דהבריאה. וזהו "אנכי ה' אלקיך", היינו ש"אנכי מי שאנכי" נמשך ויורד גם בדרגא ד"הוי" מלשון מהוה¹⁵, ועד שנעשה "אלקיך" – כחך וחיותך¹⁶.

(9) פרשתנו שם, ב.

(10) ראב"ע עה"פ שבהערה 24 (ד"ה שאלני ר"י הלוי). כחורי מאמר א סכ"ה.

(11) סידור (עם דא"ח) רפד, ב. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ס"ע תא ואילך. וש"נ. סה"מ תרל"ד ע' קסח. וש"נ. סה"מ שבועות ע' תצה. וש"נ.

(12) ראה לקוטי לוי"צ אג"ק ע' רסו. לקו"ש ח"א ע' 116. ובכ"מ.

שוב בידו הימנית הק' בחוזק. אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה. לערך.

ר"ד מחלוקת הדולרים

טובות, בשורות טובות".

• לא' מקליפורני' שזכה ב"לוטו" לפני כמה שבועות אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין הצלחה רבה פאָר נוצן די געלט וואו ס'איז גוט, און ווי ס'איז גוט, לטובת הרבים ולטובת היחיד".

• לא' שסיפר שיש לו בעיות בשינה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ס'איז אַ מאַדנע דוגמא. אין גמרא שטייט דאָך אַז יעדער דריי טעג מוז אַ מענטש אַנטשלאָפן ווערן, אַזוי איז על פי טבע. זאָל דער אויבערשטער פירן אויף אַ גוטע וועג, און אַ נאָרמאַלע שלאָף, ובקרוב ממש. מ'זאָל בודק זיין די מזוזות ביי אַיך אין הויז, און אויך די תפילין, דאָס איז דער עיקר".

• ר' משה שי' אקסלרוד – שליח בעיר עתלית, אה"ק מסר את מפתח העיר עם חתימת תושבי העיר המברכים את כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הצלחה רבה ומופלגה. תודה רבה, וכל המברך מתברך בברכתו של הקב"ה. בשורות טובות", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "זה בשביל הטירחא להביא זה".

(1) = "שתהי' הצלחה רבה עבור ניצול הכסף במקום טוב, ובאופן טוב, לטובת הרבים ולטובת היחיד".

(2) = "זוהי דוגמא מוזרה. הרי בגמרא כתוב שכל שלושה ימים מוכרח אדם להירדם, כך הוא ע"פ טבע. שהקב"ה ינהיג בדרך טובה, ושינה נורמאלית, ובקרוב ממש. שיבדקו את המזוזות אצלך בבית, וגם התפילין, זהו העיקר".

יום ראשון, כ"ג שבט

• הריל"ג הציג את מר ב. שי' אוקסמן – קצין דת (צ'אפליין) בחיל האויר, והלה הודה לכ"ק אדמו"ר שליט"א על ברכתיו אשתקד שב"ה כולן התקיימו, ואמר שכעת הולך לאסיפה של קציני דת.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (באנגלית): "שהשי"ת יברך אותך שיהיו לך בשורות טובות בכל פעם, וללכת מחיל אל חיל, אתה וכל קציני הדת, ולהדריך את החיילים בדרך הנכונה, ובקרוב ממש בארץ הקודש בגאולה האמיתית והשלימה", ונתן לו דולר באומרו: "זה בשבילך", ודולר נוסף באומרו: "זה בשביל כל קציני הדת", ודולר שלישי באומרו: "זה בשביל כל פעילויותיך, שיהיו לך בשורות טובות. ותודה רבה על התקשור ("Communicating") עמי כאשר יהיו לך בשורות נוספות".

הנ"ל: כשאדע לאן אני נוסע, אני אודיע לרבי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות, בשורות טובות, תודה רבה".

הנ"ל הציג א' באומרו שהם ידידים טובים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הוא עוזר לך בפעילויות שלך?".

הנ"ל: הוא עוזר מכאן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כן, אז שהשי"ת יברך אותך, שיהיו לך בשורות

אחרי שיחה זו שר הקהל "ויתן בפי שיר חדש" (בהמשך להמדובר בשיחה).

בשיחה ד' ביאר באריכות את הסיום של ספר "נשים" ברמב"ם שמסיימים היום ע"פ החלוקה של ג' פרקים ליום, ונקודת הדברים היתה שהמילים האחרונות של הספר – "לא תחטא" – אינם מהווים סתירה לכלל ש"מסיימים בטוב", כי הגם שהמילה האחרונה "תחטא" איננה דבר רצוי וטוב, מ"מ הענין הוא רצוי – "לא תחטא", ואדרבה – לא רק שאין חטא כלל, אלא שגם כשיש מקום למציאות של חטא, הוא פועל ש"לא תחטא" – עבודת האתהפאק, וע"ד ש"זדונות נעשים לו כזכיות". וזה נרמז גם בר"ת רמב"ם – "רבות מופתי בארץ מצרים", שגם את ארץ מצרים (מלשון מיצרים וגבולים) מהפכים לטוב.

אחרי שיחה זו שר הקהל ניגון שמח. כ"ק אדמו"ר שליט"א החל לעודד בתנועות חזקות בראשו ואח"כ החל להניף בידו. אח"כ הורה לא' הרבנים (רב ספרדי מאה"ק) שישב על הבימה, בחיוך, שיאמר "לחיים".

בשיחה ה' עורר על קבלת החלטות טובות בנוגע ליום היארצייט, בג' המצוות (ר"ת הח"ן: הדלקת נרות, חלה, נדה) המיוחדות לנשים, וכל זה מתוך חיות ושמחה ותענוג בהתאם לשמה של בעלת היארצייט – "חיי", היינו חיות בעצם שירור ונמשך גם בה' מוצאות הפה וכל שאר הענינים, ו"מושקא" – ענין של ריח בשמים לתענוג.

כמו"כ עורר כ"ק אדמו"ר שליט"א להוסיף בנתינת הצדקה במספר ת"ע (ע"ת) – גימטריא של שני השמות של בעלת היארצייט, ועד"ז גם נעשים כל הכ"ח עיתים לטובה עד שזוכים לעת

העיקרית – גאולה האמיתית והשלמה, והנתינה יכולה להיות במטבעות של נחושת, כסף או (בעיקר) זהב. עוד עורר על הקמת מוסדות חדשים בכל מקום, כולל מוסדות חינוך לבנות ישראל, דאע"פ שבמשך דורות רבים לא היו מוסדות חינוך לבנות, מ"מ לאחר מכן התחדש ע"י נשיא דורנו (באמצע שנות נשיאותו) הקמת מוסדות חינוך לבנות שלומדים שם ענינים של מעשה בפועל, וגם ענינים של שקו"ט וכו', כדי להוסיף חיות במעשה המצוות.

אחרי שיחה זו שתה כ"ק אדמו"ר שליט"א מהכוס, ומיד החל בשיחה ו' – בה הזכיר אודות חלוקת המשקה.

בסיום השיחה התקיימה חלוקת המשקה. המזכיר העמיד למעלה מ-20 קנקנים' על השולחן, וכ"ק אדמו"ר שליט"א מזג מכל בקבוק לכוסו כרגיל, ולא' מזג מכוסו בחזרה לבקבוק. בסיום החלוקה וההכרזות התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל, ואח"כ שתה את כל הכוס עם המשקה והחל להניף בידו הימנית בחוזק ובתנועות נמרצות וכן עודד בראשו.

אח"כ פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לר' אהרן יוסף שי' בליניצקי (שלמד בליובאוויטש, ועמד כל עת ההתוועדות ליד כ"ק אדמו"ר שליט"א) שביקש ברכה ואמר לו שיאמר "לחיים", ונתן לו חתיכת עוגה מה"מזונות" שלידו. אח"כ פנה לימינו, ואמר לא' שעמד שם שיאמר "לחיים". אח"כ המשיך לעודד את השירה.

אח"כ הורה לחזן ר' משה שי' טלישסקי לנגן "היה"ר..שיבנה ביהמ"ק", ומיד כשהתחיל הקהל "שיבנה" – עודד

(1) ע"פ א' היומנים היו כ-16 קנקנים.

וביאור הענין:

ישנה דרגא בתורה שיש לה שייכות לעולם, כמאמר חז"ל¹⁷ "אלפיים שנה קדמה תורה לעולם", שאע"פ שבזה מודגש שהתורה "קדמה" ולמעלה מהעולם, הרי קדימה זו היא באופן ד"אלפיים שנה" דוקא (ולא אלפיים ואחת שנה), כיון שיש לה עכ"פ איזה ערך ושייכות למציאות העולם; וישנה דרגא נעלית מזו – שהתורה קודמת לעולם באופן דבאין ערוך כלל.

והחידוש דמתן תורה (אף שגם לפני זה ה' תורה¹⁸) הוא – שאז נמשכה התורה כפי שהיא חד עם עצמות ומהות – "אורייתא וקוב"ה כולא חד"¹⁹, ושלמעלה מכל מציאות הבריאה וכל סדר ההשתלשלות (גם דעשר ספירות, ואפילו ספירות אין קץ²⁰ כו'), "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"²¹. היינו, לא רק בחי' התורה שיש לה ערך ושייכות לעולמות, אלא גם מהותה ועצמותה של התורה (שהיא חד עם עצמות ומהות), שלמעלה לגמרי ממציות העולם. וזהו החידוש דמתן תורה – שגם עצם התורה (שלמעלה מכל מציאות העולם) נמשך למטה במציאות העולם.

וזהו מ"ש "וידבר אלקים גו'", שקודם לכל הדיבור ד"אנכי ה' אלקיך" ועשרת הדברות – ישנו "אלקים" שלמעלה מכל הענינים. ואח"כ נעשה "וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר, אנכי ה' אלקיך גו'", היינו ש"אלקים" שלמעלה מכל הבריאה נמשך בדיבור ובפרטים, עד במציאות הבריאה.

ג. עפ"ז יובנו דברי הרמב"ם בהתחלת ספרו²², במצות עשה ד"אנכי ה' אלקיך", שמביא בזה שני פרטים:

בהלכה א' מתחיל "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל נמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמיתת המצאו". ובהלכה שלאחרי זה ממשיך: "ואם יעלה על הדעת שהוא אינו מצוי, אין דבר אחר יכול להמצאות".

וידועה השאלה בזה: היתכן שמביאים (אפילו בתור קא סלקא דעתך) הסברא "שהוא אינו מצוי"? איך יתכן שזה "יעלה על הדעת"?

וא' מהביאורים בזה²³, שבהלכה א' מדבר הרמב"ם על מציאות הקב"ה כפי שהשפיל את עצמו כביכול להיות בבחי' "מצוי", מציאות ששייכת להמציא נמצא, שזוהי הדרגא

(17) ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח, ב. ויק"ר פייט, א. תנחומא וישב ד. ויש"נ. זח"ב מט, א. (18) ראה קידושין פב, א (במשנה). יומא כח, ב. ובכ"מ. (19) ראה זח"ב צ, ב. וראה גם זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, סע"א. תניא בהקדמה (ג, ב). שם פ"ד (ח, ב). ריש פכ"ג. קיצורים והערות לתניא ע' קד"קה. ויש"נ. (20) ראה ספר הערכים – חב"ד (כרך ג) ערך אוא"ס (ג) (ע' קצג ואילך). ויש"נ. (21) בראשית א, א. (22) ריש הל' יסוה"ת. (23) ראה הדרן על הרמב"ם תשל"ה ס"ח (תורת מנחם – הדרנים על הרמב"ם ויש"ס ס"ע ג) ואילך.

שממנה נמצאו כל הנמצאים; ובהלכה ב' מוסיף הרמב"ם ענין ואופן נעלה יותר בידיעת ה' (ואם יעלה על הדעת) – כפי שהקב"ה הוא מצד עצמו, הדרגא "שהוא אינו (בגדר) מצוי", שלמעלה מכל ענין של מציאות (אפילו מציאות כפי שהיא בתורה) ושייכות לנמצאים, וממילא, מצד דרגא זו – "אין דבר אחר יכול להמצאות".

ד. ולפני התחלת עשרת הדברות ("אנכי ה' אלקיך גו'"), מקדים: "וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר"²⁴, שענין זה נעשה ע"י הגילוי והדיבור ד"אלקים" שלמעלה מהכל (כנ"ל), ובאופן ד"אלה" – גלוי ונראה, "מראה באצבעו ואומר זה"²⁵, וב"כל הדברים האלה" – בפרטים.

ומסיים "לאמר", שפירושו – לא לאמר לאחרים (כמו כל "לאמר" שבמקרא), דלכאורה²⁶ (נשמות) כל ישראל היו במעמד הר סיני²⁷ ושמעו הדברות מהקב"ה עצמו, ומהו "לאמר"? אלא פירוש "לאמר" כאן הוא, שבשעת מתן תורה ניתן הכח לכאורה מישראל שבכל הדורות לאמר "את כל הדברים האלה", שלימוד התורה שלו יהי' באופן ד"לאמר". והיינו, שבכל פעם שיהודי יושב ולומד תורה, הרי הוא אומר את הדברים שהקב"ה אומר עכשיו, כי דבר ה' מדבר מתוך גרונו, כמ"ש²⁸ "תען לשוני אמרתך" – דאע"פ ש"תען לשוני" (דהאדם), הרי זה "אמרתך" (של הקב"ה)²⁹.

וזהו כללות ההוראה ממתן תורה; ועאכ"כ בעמדנו בשבת פרשת יתרו, שבה קראנו בתורה ברכים אודות מתן תורה, ואז יש "לחיות עם הזמן" – עם פרשתנו, פרשת יתרו. ובפרט שתוכן הוראה זו ("לחיות עם הזמן") הוא הוא תוכן ההוראה דפרשת השבוע – שיהודי צריך "לחיות" בחייו הגשמיים היום-יומיים עם התורה, כפי שהיא חד עם עצמות ומהות. וכאמור, שבכל פעם שיהודי לומד תורה הרי זה בבחי' "תען לשוני אמרתך".

וזהו גם המשך הפרשיות, שלאחרי פרשת יתרו באים לפרשת משפטים, שתוכנה – ריבוי פרטי דינים (משפטים) בנוגע למאורעות מסויימים פרטיים בחיי האדם, כי זהו הכוונה והתכלית דמתן תורה – שיומשך עצמות ומהות (שלמעלה ממצאות הבריאה) בכל הנמצאים.

ה. ע"פ האמור, יומתק ג"כ מה שהדברות שנאמרו במתן תורה הן במספר של עשרה – מספר השלם³⁰, המורה על השלימות דכל הפרטים – כי הגילוי דמתן תורה פעל

(24) פרשתנו שם, א.

(28) תהלים קיט, קעב.

(25) ראה תענית בסופה. שמו"ר פכ"ג, יד.

(29) בהנחה אחרת: שהתורה היא "אמרתך", אלא

(26) ראה תו"א פרישתנו סז, ב. סה"מ שבוועות ע' רסז.

ש"לשוני" "תען", כעונה אחר האומר מה שהוא אומר.

(30) ראה ראב"ע שמות ג, טו.

פרדס שער (ב) טעם

האצילות.

(27) פדר"א פמ"א. שמו"ר פכ"ח, ו. תנחומא יתרו יא.

זח"א צא, א. ובכ"מ.

יומן

• יום שבת קודש פרשת יתרו, כ"ב שבט – יום ההילולא של הרבנית הצדקנית נ"ע •

להתוועדות נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לערך בשעה 1:30. הקהל שר "זאָל שוין זיין די גאולה" עד שכ"ק אדמו"ר שליט"א התיישב, ואחרי ברכת בופה"ג שרו "שיר מזמור" כרגיל.

אח"כ החל כ"ק אדמו"ר שליט"א באמירת שיחה א', בה התעכב (בהתאם להוראה שצריכים לחיות עם הזמן) על כך שעשרת הדברות שנאמרו במתן תורה הם דברים פשוטים דוקא, כיון שהחידוש של מתן תורה הוא שהתורה כפי שהיא מאוחדת עם הקב"ה עצמו (תכלית העילוי) נמשכת וחודרת עד לדברים גשמיים דוקא. וזהו ההוראה שלומדים מפרשת השבוע – שצריך "לחיות" בחיים הגשמיים עם התורה כפי שהיא מאוחדת עם עצומ"ה ית', כיון שבכל פעם שיהודי לומד תורה (במשך כל הדורות) הרי זה בבחי' "תען לשוני אמרתך", שדבר ה' מדבר מתוך גרונו.

אחרי שיחה זו שר הקהל שוב "זאָל שוין זיין די גאולה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד מעט בתנועות ראשו הק'.

בשיחה ב' אמר שבנוגע למתן תורה מצינו שהקדימו את הנשים לפני האנשים, וכמ"ש "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל", ודרשו חז"ל של"בית יעקב" – אלו הנשים, "ותגיד לבני ישראל" – אלו האנשים. וע"פ הידוע שסדר בתורה הוא ג"כ תורה (והוראה), אזי צריך ללמוד מסדר זה הוראה בעבודת ה' של יהודי בכל יום (שהרי

בכל יום ניתנת התורה מחדש), שצריך להקדים את העבודה בבחי' "נשים" שבו, ואח"כ את העבודה עם בחי' ה"אנשים" שבו – כמבואר בדרושי חסידות ובכ"מ פרטי הענינים שבה.

אחרי שיחה זו שר הקהל "הוא אלקינו".

בתחילת שיחה ג' דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות האורחים שיאמרו "לחיים", ויש לעורר שכשבאים לא צריכים לעורר אותם ע"ד אמירת "לחיים" (אלא מראש ידאגו לכך שכל האורחים יאמרו "לחיים" בסדר מסודר), ובפרט עכשיו שנמצאים אחרי ארבעים שנה ש"קאי איניש אדעתי דרבי" שמאז "נתן ה' לכם לב לדעת ועיניי לראות ואוזניי לשמוע". בעת שדיבר זאת, פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לשמאל – מקום מושבם של האורחים.

בהמשך קישר את הנ"ל (החידוש דארבעים שנה) לפ' השבוע ולפ' השבוע הבא (ותוך כדי כך ביאר את הענין של "עבד עברי" בעבודתו של כל יהודי), ואח"כ דיבר על הכינוס של נשי ובנות ישראל שמתקיים השבת, "כינוס של צדיקים הנאה להם והנאה לעולם", יחד עם החלטות טובות, ובפרט שבקשר לזה הדפיסו ספר מיוחד, וכידוע פתגם הצ"צ שדבר של דפוס הו"ע שלדורות. בתוך הנ"ל הזכיר מעלה מיוחדת שקיימת בנשי ובנות ישראל, שמצד טבען פועלות על הזולת מתוך חיבה מיוחדת ובדרכי נועם.

לקראת סיום השיחה איחל שיהי' "הקיצו ורגנו שוכני עפר" כולל כל רבותינו נשיאנו, וכשהזכיר את אדמו"ר הצ"צ – עשה תנועה בראשו הק'.

שזהו תכלית השלימות ד"פרים" – "שור"¹⁴⁸ פר מקרין מפריס"¹⁴⁹; ויש לומר שזה קשור גם עם שור הבר¹⁵⁰ דלעתיד לבוא),

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ותיכף ומיד ממש.

– שיחה ו' –

יז. רגיל בכגון דא לסיים, שאלו שהגישו קנקני משקה "המשמח"¹⁵¹ – יעלו מלמטה למעלה ויכריזו פרטי הדברים אודות פעולותיהם ומעשיהם הטובים, הקשורים במיוחד להתוודויות וכינוסים באופן חסידי ("אויף אַ חסידישן אופן"), ולכל ג' הקוין דתורה עבודה וגמילות חסדים, ומהם יראו וכן יעשו, להוסיף כהנה וכהנה.

ומתחיל ביום הש"ק, כולל גם בנוגע להוספה בצדקה באופן המותר בשבת – ע"י אכילה ושתי', שבזה מודגשת מעלת הצדקה דנשים ("מקרבא הנייתא") לגבי הצדקה דאנשים¹⁵².

וכיון שההתחלה היא ביום השבת, נעשים כל הענינים מתוך שמחה ועונג, הקשור במיוחד לשבת – "וקראת לשבת עונג", כולל גם – שקוראים וממשיכים עונג בכל הענינים, ועד גם בעניני חול, ובאופן שה"חול" גופא נעשה "חולין על טהרת הקודש"¹⁵³, עד לשלימות הטהרה – מי החטאת דפרה האדומה, פרה העשירית שנעשית ע"י מלך המשיח¹⁵⁴, לימות המשיח.

ואז יברכו כולם "שהחיינו וקיימנו כו'" (בשם ומלכות) על הגאולה (במכל שכן מזה שמברכים כן על דברים חדשים בזמן הזה)¹⁵⁵, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי חלוקת המשקה, התחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל, ואח"כ הורה לש"ץ שי' לנגן "יהי רצון" . שיבנה ביהמ"ק". אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוודות הסתיימה בשעה 4:10 לערך].

שהגבלת העולם גופא (כולל הגבלת המספר, שהרי העולם נברא ב"עשרה מאמרות"³¹ כנגד עשרת הדברות³²) תהי' בתכלית שלימותו, ויתירה מזו – שהגבול נעשה בלי גבול.

וכמו כן ע"י עבודתו של יהודי בזמן ומקום למטה, הרי הוא עולה מחיל אל חיל ("ילכו מחיל אל חיל"³³), עד שמגיע ("דערגרייכט") למעלה מזמן ומקום, ועד שמאחד דרגא זו עם הזמן ומקום למטה.

כולל והחל מזמן ומקום זה: הזמן – יום השבת, שקשור עם מתן תורה, כמארז"³⁴ "דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה", ועאכו"כ שבת פרשת יתרו – הפרשה דמתן תורה; והמקום – בית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים, כל שלשת הקוים³⁵, שזה קשור למספר שלשה דמתן תורה – "אוריאן תליתאי לעמא תליתאי כו"³⁶, ועד שהמספר שלשה מגיע ("דערגרייכט") למעלה ממספר, וזה נעשה דבר אחד עם מספר – גבול ובלי גבול ביחד.

ויהי רצון שבקרוב ממש יהי' ענין זה בשלימות ובגילוי בגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהי' הגילוי דכל הענינים של עשרה, ויהי' הגילוי דשני לוחות הברית (לוחות ראשונות ולוחות האחרונות) בקודש הקדשים.

ו"ילכו מחיל אל חיל" עד ש"יראה אל אלקים בציון"³⁷ – בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, בבית המקדש, ועד לקודש הקדשים; ובפרט ע"י עבודת כל יהודי עכשיו לגלות בחי' קודש הקדשים שבו – חי' ויחידה שבנשמה, ע"י העבודה ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"³⁷, בתוך כאו"א³⁸, ומביתו וכל עניניו, ובאופן ד"לי – לשמי"³⁹.

[אחרי שיחה זו ניגנו "זאָל שוין זיין די גאולה"].

– שיחה ב' –

ו. נוסף על המבואר לעיל אודות כללות ענינו של מתן תורה, ישנה גם הוראה מהסדר בהקדמה למתן תורה (וכידוע שסדר בתורה הוא ג"כ תורה והוראה⁴⁰).

דהנה, הגם שמתן תורה היתה לכללות עם ישראל, מצינו שזה הי' בסדר מיוחד, שהקדימו הנשים לפני האנשים, כמ"ש בפרשתנו⁴¹ (בענין ההכנות למתן תורה) שה'

(31) אבות פ"ה מ"א.

(32) זח"ג יא, ב ואילך. וראה לקו"ת חוקת נז, סע"ג"ד. ובארוכה – ד"ה וידבר גו' לאמר תשכ"ב (ס"ה שבועות ע' קפט ואילך).

(33) תהלים פד, ח.

(34) שבת פו, ב.

(35) ראה אבות פ"א מ"ב.

(36) שבת פח, א.

(37) תרומה כה, ח.

(38) ראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה שם. של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב.

(39) פרש"י תרומה שם.

(40) ראה פסחים ו, ב. של"ה חלק תושבע"פ כלל לשונות בתחלתו (תב, ב). וראה לקו"ש חכ"ד ע' 629 הערה ד"ה סדר אין תורה איז אויך תורה. וש"נ.

(41) יט, ג.

(148) תהלים סט, לב.

(149) שבת כח, ב. ע"ז ח, א. חולין ס, א.

(150) ראה ב"ב עה, א.

(151) ס' שופטים ט, יג.

(152) תענית כג, ב.

(153) חגיגה נט, ב. וש"נ. וראה לקו"ש חיי"ג ע' 108

הערה 36. וש"נ.

(154) רמב"ם הל' פרה אדומה פ"ג ה"ד.

(155) ראה שיחת ש"פ בראשית התוועדות א' תנש"א

(דברי משיח ח"א ס"ע 166), ובהנסמן שם הערה 84.

אמר למשה "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל", "בלשון הזה וכסדר הזה"⁴², ודרשו חז"ל⁴² "לבית יעקב – אלו הנשים, תאמר להן בלשון רכה", ורק אח"כ "ותגיד לבני ישראל – אלו האנשים".

והנה, בשעת מתן תורה היתה השלימות דיציאת מצרים, כמ"ש⁴³ "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", ומצינו שמזכירין יציאת מצרים בכל יום (ופעמיים ביום)⁴⁴; וכמו"כ אומרים בכל יום בברכת התורה "נותן התורה" – לשון הוה⁴⁵, ו"בכל יום (ועד – בכל רגע ורגע) יהיו בעיניך כחדשים", עד חדשים ממש.

וא"כ, מובן שעד"ז צ"ל הסדר בעבודת האדם בכל יום מחדש (ועאכ"כ בש"פ יתרו), שעליו להקדים את העבודה באופן שבחי' משה שבו⁴⁶ מדבר ופועל על בחי' "הנשים" שבו ("בית יעקב"), ואח"כ על בחי' "האנשים" שבו ("בני ישראל"), כמבואר פרטי הענינים בזה בכמה ספרים ובכמה דרושי חסידות דרבותינו נשיאינו, וכמדובר כמה פעמים⁴⁷.

ז. והענין בכללות:

אע"פ שהתורה (בשרשה) היא למעלה מכל גדר של סדר וזמן ומקום כו', ולמעלה מכל סדר ההשתלשלות, בכל זאת, כפי שהתורה נמשכה למטה בעולם, היא מתגלית בסדר זמנים בעולם [ומצד זה – הסדר הוא שתחילה "כה תאמר לבית יעקב – אלו הנשים", ואח"כ "ותגיד לבני ישראל – אלו האנשים", כנ"ל].

וכמו שנתבאר לעיל ב' הקצוות שבתורה: מהותה ועצמותה של התורה שהיא חד עם הקב"ה, דהוא ותורתו אחד⁴⁸, ולמעלה מבחי' "אחד", וגם מבחי' "יחיד", עד שהיא למעלה מכל גדר ותואר כו', ולמעלה מכל המעלות ("העכער פון אלע העכערקייטן"); וביחד עם זה – היא כוללת את כל הענינים, עד בפרטים ופרטי פרטים (וכמו שנתבאר הענין כמה פעמים במשך שנה זו במיוחד).

והעבודה דמתן תורה היא, ש"אנכי מי שאנכי" – עצמותו ומהותו ית' שלמעלה מכל גדר ותואר, ולמעלה מכל חילוקי דרגות דמעלה ומטה, שמתגלה בעצמותה ומהותה של התורה, למעלה מחילוקי הדרגות הפרטיות שבתורה – יורד ונמשך בעבודה בפרטיות, מתחיל מהעבודה ד"סור מרע ועשה טוב"⁴⁹, כנגד הדברות הראשונות "אנכי" ו"לא יהי לך" (ש"מפי הגבורה שמענום"⁵⁰), ועד"ז כל שאר העשרה דברות, עד לפרטים ופרטי פרטים המבוארים בפרשת "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", כשולחן הערוך

(42) פרש"י (ע"פ מכילתא) עה"פ.

(43) שמות ג, יב.

(44) ברכות יב, סע"ב (במשנה).

(15) של"ה כה, א. לקו"ת תוריע כג, א. ובכ"מ.

(46) ראה תניא רפ"מ ב.

(47) ראה גם לקו"ש חכ"ו ע' 370 ואילך. וש"נ. חל"א

ע' 97-98. וש"נ. וראה לקו"ש ח"ל ע' 145 ואילך.

(48) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"י. תניא פ"ב (ו, א).

ועוד.

(49) תהלים לד, טו. לו, כז.

(50) מכות כד, רע"א. הוריות ח, סע"א.

עם הכהנים, ומתי אפשר להיכנס למקדש וכו' – שלא לגרוע בטהרה הדרושה לעבודה בבית המקדש, כולל גם בנוגע לטהרה ד"ישראל במעמדם"¹⁴².

כמו"כ יש לעורר שוב אודות המדובר לאחרונה אודות הקמת מוסדות חדשים בכל מקום בקשר עם ג' מצוות הנ"ל שניתנו במיוחד לנשי ישראל, וכן גם מוסדות חינוך לבנות ישראל.

וכנראה החידוש בדורות האחרונים בנוגע למוסדות חינוך לבנות ישראל, דאע"פ שבמשך דורות רבים היו מוסדות חינוך רק עבור הבנים, ולא היו מוסדות לימוד לבנות, אלא הן קיבלו את חינוכן בבית ע"י האמא והסבתא או ע"י האחיות המבוגרות, אבל לאחר מכן נתחדש דבר הקמת מוסדות חינוך לבנות ישראל, כאשר נשיא דורנו הקים מוסד לבנות – "בית רבקה" (אע"פ שלא ראה זאת אצל אביו נ"ע, וגם אצלו זה לא הי' בתחילת נשיאותו אלא באמצע נשיאותו).

ובמוסד זה מתחנכות הבנות במשך כל היום, ולומדות – נוסף לענינים של מעשה בפועל (שאותם למדו בבית במשך כל השנים) – גם טעמי ההלכות וענינים של שקלא וטריא כו', כדי להוסיף חיות ותענוג בלימוד שלהן, ובקיום המצוות במעשה (אע"פ שמעשה ותענוג הפוכים הם מן הקצה אל הקצה)¹⁴³.

טז. ולסיכום – בכל מקום ומקום שאפשר יש להקים מוסדות חדשים. וכל הנ"ל (נתינת הצדקה והקמת המוסדות בקשר עם היאָרצייט) יהי' באופן ד"ולא תחטא" – חטא מלשון חסרון, שלא יחסר באיזה מוסד, ואדרבה – באופן של "די והותר"¹⁴⁴, כפי שהי' בנדבת המשכן.

ועי"ז נזכה ל"הקיצו ורננו שוכני עפר" – רבותינו נשיאינו (כנ"ל ס"י), ואלו שהם עתה נשמות בגופים – יוסיפו בבריאות וחיות דגוף הגשמי, וילכו תיכף ומיד – נשמות בגופים בחיים נצחיים בלי הפסק כלל בינתיים – לגאולה האמיתית והשלימה.

ועי"ז כל ההחלטות טובות – נבוא יותר מהר ("וועט מען נאך שנעלער קומען") לזמן קיום המצוות בשלימות, "כמצות רצונך"¹⁴⁵, כולל הקרבת הקרבנות. ולא רק באופן ד"יושלמה פרים שפתינו"¹⁴⁶, אלא פרים (מובחר שבקרבות)¹⁴⁷ בפשטות, כפי שהי' בזמן הבית (וגם לפני זה – החל מהקרבת הקרבן ע"י אדם הראשון, שורו של אדם הראשון,

(142) ל' חז"ל – מגילה ג, א.

ויחי (צה [רלן], א. צו [רלן], ג"ד). אוה"ת ויחי (כרך ו)

(143) בהנחה אחרת: אך עיקר הלימוד הוא בהדגשה

ובאופן שמביא לידי מעשה.

(144) ע"פ ויקהל לו, לו.

(145) נוסח תפלת מוסף דשבת ויו"ט. ראה תו"ח ס"פ

תתשכח, ב ואילך. המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג)

פי"ז (ע' טו) ואילך. ועוד.

(146) הושע יד, ג.

(147) ראה רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פט"ז ה"ג.

"לע"ז" ("לשון עם זו")¹²⁹ נעשה "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו"¹³⁰, "יספרו" מלשון "כמעשה לבנת הספיר"¹³¹, מעשה המרכבה¹³².

וכפי שמצינו עד"ז אצל הרבה גדולי ישראל שנקראו בשני שמות, א' בלשון הקודש והשני בלע"ז, כמו אביו של נשיא דורנו שנקרא "שלים דובער" [אף שבשמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר לא מצינו זאת, אלא שני שמותיו הם בלשון הקודש – מאיזו סיבה שתהי', ובפשטות – מפני שנקרא על שם זקנו (בנו של הצ"צ); אבל זה רק מעביר ("שטעלט נאָר איבער") את השאלה על זקנו], ועד"ז הצ"צ שנקרא "מנחם מענדל" [אע"פ שנקרא גם "צמח צדק" – ב' השמות בלשון הקודש, שהם כנגד ב' שמותיו: "צמח" בגימטריא "מנחם" ו"צדק" בגימטריא "מענדל"¹³³ – ב' שמותיו של משיח צדקנו¹³⁴; ויהי רצון שיהי' הגילוי ד"את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח"¹³⁵ – משיח צדקנו ש"צמח שמו"¹³⁶].

טו. עד"ז יש להוסיף ולהרבות בנתינת צדקה, במיוחד בקשר עם יום ה'אָרצייט, ומה טוב – צדקה במספר ת"ע ("ע"ת), גימטריא של שני השמות של בעלת ה'אָרצייט. ועי"ז זוכים ל"עת" העיקרי – עת הגאולה האמיתית והשלימה (נוסף לשלימות בכל הכ"ח עיתים לטובה¹³⁷).

ובזה גופא – יכולה הנתינה להיות במטבעות של נחושת (מטבעות קטנות), או של כסף, או של זהב (מטבעות גדולות); אבל כל המרבה הרי זה משובח, והעיקר צריך להיות זהב, שזהו הענין הכי נעלה, וכלשון הכתוב בנוגע לנדבת המשכן (בפרשה שלאחרי פרשת משפטים): "וזאת התרומה . . . זהב וכסף ונחושת"¹³⁸, ד"זהב" הוא הראשון והעיקר והכי משובח, הכולל את כל ה"ג דברים¹³⁹ שזוכרים לאחר זה, ולא רק "כסף ונחושת" שלמטה מזהב, אלא אפילו "אבני שוהם ואבני מילואים"¹⁴⁰ שבבגדי הכהן – שלמעלה מזהב.

[ולהעיר מהמובא בספרים בשם גדולי ישראל¹⁴¹, שכמה נוהגים גם בזמן הזה ללמוד "תורת כהנים" וההלכות הקשורות לזה, כדי שיהיו מוכנים בעת שתבוא הגאולה תיכף ומיד, ויידעו את הדינים – הן כהנים ביחס להנהגה שלהם, והן ישראלים ביחס להנהגתם

(129) ראה גם שיחות: ש"פ ויצא תשמ"ג (שיחות קודש ח"א ע' 469; התוועדות ח"א ע' 548); ש"פ האזינו תשמ"ו (שיחות קודש ח"א ע' 164); ש"פ משפטים תשמ"ז (שיחות קודש ח"א ע' 572; התוועדות ח"ב ע' 510); ש"פ תז"מ תשמ"ז (התוועדות ח"ג ע' 227).
(130) ישע"י מג, כא.
(131) משפטים כד, י.
(132) ראה מדרש סדר רוחות – הובא בתו"ש ע"פ אות צד. כש"ט (הוצאת קה"ת) סימן שנ (נא, ד).
(133) ראה גם ד"ה איכה תשל"א (סה"מ אב"אלול ע' כד) הערה 2. וש"נ.
(134) ראה גם שיחת ש"פ תרומה שנה זו (סה"ש תשנ"ו ח"א ע' 319).
(135) נוסח ברכה ט"ו דתפילת העמידה.
(136) זכר"ו, יב.
(137) קהלת ג, ב ואילך.
(138) תרומה כה, ג.
(139) ראה פרש"י ודעת זקנים מבעלי התוס' ר"פ תרומה. תנחומא תרומה ה. שה"ש פ"ד, יג. זח"ב קמח, א.
(140) תרומה שם, ז.
(141) ראה גם שיחת ש"פ תרומה שנה זו (סה"ש תשנ"ו ח"א ע' 319).

ומוכן לאכול לפני האדם"⁵¹ – כפי שנכתבו בתורה שבכתב, ונתבארו בתורה שבע"פ, ו"תורה בפירושה ניתנה" (כמ"ש בהקדמת הרמב"ם), עד "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש כבר נאמר למשה מסיני"⁵².

ובפשטות – שגם חיים הפרטיים של יהודי חדורים עם עצם התורה שחד עם עצמות ומהות. ואדרבה: דוקא פשיטותו של איש פשוט בחיים הפשוטים שלו, תופס ("נעמט") את פשיטות העצמות (כידוע⁵³ פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר)⁵⁴.

ובפרט בעמדנו בשבוע דפרשת יתרו (החל מיום הראשון בשבוע, ולפני זה כבר במנחת שבת קוראים פרשת יתרו), ועאכו"כ בשבת פרשת יתרו, ש"דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל", היינו – שכפי שהתורה יורדת ונמשכת ("קומט אַראָפּ") בזמן, הרי זה קשור עם שבת (כנ"ל ס"ה).

ומאז מתן תורה בפעם הראשונה, חוזר ונמשך ענין זה מידי שנה בשנה ב"זמן מתן תורתנו" בחג השבועות, ולפני זה – בשבת פרשת יתרו, שבו קוראים בתורה אודות מתן תורה. ואע"פ שמתן תורה ה' רק פעם אחת ולא יהי' עוד הפעם מתן תורה⁵⁵, הרי זהו מכיון שבזמן מתן תורה נכלל כל המשך הזמן כולו, וזה מתגלה בכל רגע ורגע, ועאכו"כ כאשר קוראים בתורה את פרשת מתן תורה.

וההמשכה בכל שנה, היא (לא רק כמו בפעם הראשונה, אלא אדרבה –) באופן נעלה יותר, כיון שבינתיים בני ישראל התעלו ע"י העסק בכל עניני תורה ומצוות ("מעשינו ועבודתינו"⁵⁶).

ויהי רצון, שנבוא לשלימות הגילוי דענין זה – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "הוא אלקינו"].

— שיחה ג' —

ח. [כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה אל האורחים שיחיו, ואמר:]

כנהוג לאחרונה, יש לכבד את האורחים שהגיעו להתוועדות באמירת "לחיים" (כמדובר כמה פעמים). ויש לעורר, שמן הראוי ה' שלא יצטרכו להזכיר אודות זה בכל פעם ופעם, אלא ידאגו לזה מראש בסדר מסודר שכל האורחים יגידו "לחיים" מעצמם.

(51) פרש"י ר"פ משפטים.
(52) ראה מגילת יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. וראה לקו"ש ח"ט ע' 252. וש"נ.
(53) לקו"ד ח"ג תצא, ב. כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן קנד (קד, א). וש"נ.
(54) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן סוס"י.
(55) סה"מ תרמ"ד (קה"ת, תשמ"ט) ע' שי. תרמ"ז ע' פז. תרנ"ו ע' שנו. המשך תרס"ו ע' כג. שם ע' תקמו. תער"ב ח"א ע' שסו. סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' קיג. עטר"ת ע' רצא. תרפ"ה ע' קצט. תש"ט ע' 57 (השני). ועוד.
(56) ל' התניא רפל"ז.

ועכ"פ מכאן ולהבא ידאגו [המארחים⁵⁷] לסדר זאת, ובפרט בעמדנו בשבת פרשת יתרו, פרשת מתן תורה, שהמשכה הוא בכל ימות השנה כולה. וממילא לא יצטרכו לעורר על זה בכל פעם, אלא באופן ד"אין מזרזין אלא למזרזין⁵⁸.

ובפרט שידוע גודל מעלת הכנסת אורחים, ועד ש"גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה⁵⁹; ובמיוחד אורחים שבאו לקראת יום השבת, ונמצאים יחד בבית הכנסת ובית המדרש שמגדלין בו תורה תפילה⁶⁰ ומעשים טובים.

ובמיוחד בעמדנו אחרי השלימות דארבעים שנה, שאז "נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע"⁶¹, שהקב"ה נותן לכאור"א מישאל ("לכם") שלימות בכל הכחות שלו, הכוללים כל מציאותו. [דמכיון שיש כבר ארבעים שנה, הרי אין זה מצב ד"לא נתן ה' וגו'", אלא ישנו "נתן וכו'", ובכלל אין צורך לשלול ענינים בלתי רצויים⁵⁷].

וענין זה קשור במיוחד עם שבת זו, שבו "חיים" עם הענין דמתן תורה (כנ"ל בארוכה), שאז היתה שלימות מיוחדת בעיניים ואזניים, כמאמר חז"ל⁶² שהיו "רואין את הנשמע ושומעין את הנראה".

ובפרטיות – עיניים ואזניים הם הכלים שעל ידם יכול האדם לקבל וליצור קשר עם ענין זולתו, או ע"י ראיית הדבר, או ע"י שמיעת פרטי הענין. ושלימות מיוחדת בזה כאשר יש לו גם את ה"לב לדעת", שהלב הוא המקור של חיי האדם⁶³ – הנמשכים מהתורה, וענין הדעת הוא "שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאוד"⁶⁴, והוא שורש למדות חסד וגבורה וכו'⁶⁴.

ועד"ז בפרשה שקוראים בתפילת מנחה – "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם", שהמשפטים הם באופן של הבנה והשגה בשכל ודעת האדם, עד בשכל דנפש הבהמית. והקב"ה ציוה למשה רבינו שימסור את כל המשפטים לכאור"א מישאל באופן המתאים, "אשר תשים לפניכם – כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם".

ט. ועד"ז הוא בעבודת האדם, שע"י בחי' משה שבקרבו, יש בו בשלימות כל פרטי הענינים המבוארים בפרשה, מתחיל מהענין הראשון – "כי תקנה עבד עברי וגו'⁶⁵".

וידועה השאלה בזה⁶⁶: מפני מה מתחילה הפרשה דוקא בענין עבד עברי, דלכאורה הוא דבר בלתי רגיל שאינו שכיח כלל, שהרי מדובר באחד שגנב, וכיון שלא הי' לו במה לשלם [את הכפל⁵⁷] נמכר ע"י בית דין בגניבתו⁶⁷, וכו' וכו'.

תחטא", ולא כמו במסכת ברכות שמסיים עם "עת לעשות לה'", היינו שגם את ארץ מצרים – שמורה על מיצרי וגבול¹¹⁷ הגלות ("כל הגליות נקראות על שם מצרים¹¹⁸") – מהפכים לטוב, ועד באופן ד"רבות מופתי".

ובזה גופא מתחילים עם "רבות מופתי", כיון שבדאי אין כבר שום מציאות של מצרים, שמיצר לישראל, אלא מלכתחילה רואים בה את המעלה הנפלאה ד"אתהפכא חשוכא לנהורא"¹¹⁹, כיתרון האור מתוך החושך, ועד"ז "מן המיצר קראתי י-ה" שע"ז באים לעילוי הכי נעלה – "ענני במרחב י-ה"¹²⁰, מרחב האמיתי שלמעלה מכל העיניים¹²¹.

יג. וע"ז נפעלת שלימות בכל עניניו, כלשון הכתוב "ידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך": "ידעת" מלשון "והאדם ידע את חוה"¹²², שלימות ב"אהלך", וכן "פקדת" מלשון "לפקוד את אשתו"¹²³, ברכה לזרעא חיא וקיימא, שנפקדים ומתברכים בבנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות.

ובעבודה – ענין הדעת הוא שורש ל"אהבה וענפי" ויראה וענפי¹²⁴, שכוללים כל רמ"ח מצוות עשה וכל שס"ה מצוות ל"ת¹²⁵, ואז "שלום אהלך" ו"נוך" מלשון דירה, ו"דירה נאה"¹²⁶, שיש בה שלימות ההבנה והשגה, ועד ל"היה עיניך רואה את מוריך"¹²⁷.

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמח].

– שיחה ה' –

יד. נוסף על האמור בנוגע לקבלת החלטות טובות במעשה בפועל בקשר עם היארצייט (וכנ"ל שמתקיים כינוס נשי ובנות ישראל בקשר עם זה), יש להוסיף במיוחד בהחלטות טובות בנוגע לג' המצוות העיקריות של נשי ובנות ישראל, שהר"ת שלהם הוא הח"ן (הדלקת הנר, חלה, נדה)¹²⁸.

וכל זה מתוך חיות שמחה ותענוג, כשמה של בעלת היארצייט "חיי" – היינו חי בעצם, שיוירד ונמשך גם בה' מוצאות הפה ("חיה"), וכל שאר הענינים הנכללים בזה; ועד שנמשך גם לשמה השני – "מושקא", ענין של ריח בשמים לתענוג.

ויש להוסיף, ששמה הראשון הוא בלשון הקודש, ואילו השם השני הוא בלע"ז, והכוונה בזה, שיש להמשיך כל הענינים שבקודש גם בתוך עניני העולם. ועד שע"י

117 ראה תו"א פרשתנו עא, ג ואילך. ובכ"מ.
118 ב"ר פט"ז, ד.
119 ראה זח"א ד, א. תניא פכ"ז.
120 תהלים קיח, ה.
121 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
122 מגלה עמוקות עה"ת פ' שלח (ד"ה ג' מצוות
123 יז, ד) – כשם הגמיי" (בסו"ס זרעים (בסופן)).
124 ראה תו"א פרשתנו עא, ג ואילך. ובכ"מ.
125 שם פ"ד (ח, א).
126 ראה ברכות נו, ב.
127 ישע"י ל, כ. וראה תניא פ"ז (מו, א).
128 מגלה עמוקות עה"ת פ' שלח (ד"ה ג' מצוות
129 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
130 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
131 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
132 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
133 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
134 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
135 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
136 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
137 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
138 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
139 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
140 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
141 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
142 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
143 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
144 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
145 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
146 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
147 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
148 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
149 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
150 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
151 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
152 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
153 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
154 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
155 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
156 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
157 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
158 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
159 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
160 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
161 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
162 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
163 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
164 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
165 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
166 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'
167 ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע'

57 כ"ה בזכרון אחדים.
58 ספרי נשא ה, ב. במדב"ר פ"ז, ו. וראה מכות כג, א.
59 שבועות לה, ב. ויש"נ.
60 ראה מגילה כז, א.
61 נצבים כט, ג. וראה יז, ה, ב. פרש"י נצבים שם,
ו. וראה בארוכה שיחת ש"פ בא ס"ו ואילך.
62 מכילתא ופרש"י פרשתנו כ, טו.
63 ראה סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 348. ויש"נ.
64 תניא פ"ג.
65 משפטים כא, ב.
66 ראה לקו"ש חט"ז ע' 255. ויש"נ.
67 מכילתא ופרש"י עה"פ.

שמ"תחטא" נעשה "לא" – שלימות ענין התשובה, ע"ד "זדונות נעשים לו כזכיות"¹⁰⁵, עבודת האתהפכא (וזהו למעלה יותר מסיום מסכת ברכות, שמהפכים את הכתוב כדי לסיים בדבר טוב).

[ולהעיר גם מהשייכות דתשובה לגאולה – "הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה . . ומיד הן נגאלין"¹⁰⁶].

ולמעלה מזה: "לא תחטא" מורה על השלימות בעבודה, דלא רק שאין ענין של חטא כלל, אלא גם כשיש מקום וקא סלקא דעתך למציאות של חטא, הוא פועל ש"לא תחטא". ויש לומר, שעבודה זו (באופן ד"ולא תחטא") היא דרגת הבינוני, שאינו שייך לענין של חטא בפועל, דאף שעולה לו לפעמים הרהור רע במחשבתו כו' – הרי "מיד בעלייתו לשם דוחהו בשתי ידים כו"¹⁰⁷, וגם בזה ישנה המעלה דאתהפכא, "לא תחטא".

ועפ"ז יש לבאר מה שנאמר בתינאי¹⁰⁸ ש"מדת הבינוני היא מדת כל אדם ואחריו כל אדם ימשוך", דאע"פ שנאמר בכתוב "ועמך כולם צדיקים" (ולא בינונים), הרי בעבודת הבינוני יש גם המעלה דעבודה, שגם במצב שיש אפשריות ד"תחטא" (לא כצדיק גמור שאין לו שום מלחמה עם היצר¹⁰⁹) – נעשה "לא תחטא", עד שע"י עבודתו מגיע לדרגת הצדיק.

וע"ד שמצינו שחטא הוא גם מלשון חסרון (ולא חטא ממש), ומביאים ראי' לזה בחסידות¹¹⁰ מ"ש¹¹¹ "והייתי אני ובני שלמה חטאים", שלכאורה איך מתאים שענין של חסרון כתוב דוקא בנוגע למלך שלמה, שמורה על תכלית השלימות, ו"שלמה שמו ושלוש יהי' בימיו"¹¹², וכן אמו ("אני ובני שלמה") בת שבע, שמורה על שלימות הבירור דז' מדות¹¹³ (ועד ש"בת שבע דילי' דוד מלכא הוות מן יומא דאתברי עלמא"¹¹⁴)? – אלא היא הנותנת: כיון שהשלימות האמיתית היא עי"ז שבמצב של אפשריות ל"תחטא" (חסרון) נעשה "ולא תחטא", עבודת האתהפכא, כיתרון האור מתוך החושך¹¹⁵.

יב. ויש להוסיף, שענין זה נרמז גם בשמו של הרמב"ם [ולהעיר, שבשמו של הרמב"ם רואים דבר פלא וחדוש – שזה כולל את שם אביו (רבינו משה בן מיימון), לא כמו אצל מחברים אחרים (שחיבוריהם נקראים על שמם), כמו הרא"ש ו"בית יוסף" וכיו"ב]:

רמב"ם הוא ר"ת "רבות מופתי בארץ מצרים"¹¹⁶, שמסיים (לא עם "רבות מופתי", אלא) "בארץ מצרים", מפני המעלה של בירור מקום תחתון (ע"ד סיום הנ"ל ב"לא

(105) יומא פו, ב. וראה תניא פ"ז (יב, א).
(106) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
(107) תניא פ"ב.
(108) רפי"ד.
(109) שם פ"י.
(110) סה"מ תרנ"ג ס"ע קצט. תרנ"ד ע' קפו. תרנ"ז ע' קו. המשך תערובת ח"ג ע' איתנט. סה"מ קונטרסים ח"א קצב, רע"א. ובכ"מ.
(111) מלכים"א א, כא ובפרש"י שם. וראה גם פרש"י ריצא לא, לט.
(112) ע"פ דברי הימים"א כב, ט.
(113) ראה קה"י בערכה.
(114) זח"א עג, ב. וראה זח"ב קז, א.
(115) ע"פ ל' הכתוב – קהלת ב, יג.
(116) ל' הכתוב – בא יא, ט.

וא' הביאורים בזה (ע"פ פנימיות הענינים)⁶⁸:

עבד עברי מורה על מציאותו של כל יהודי, הנברא בכל רגע מחדש באופן שהוא עבד להקב"ה [ומיד כשהוא נולד הרי זהו כל מציאותו⁶⁷]; וזה נעשה התחלת עבודתו (כולל גם התחלת העבודה בכל יום).

ובזה גופא – "עבד עברי" דוקא, כפי שמצינו שאברהם אבינו (ש"אחד הי' אברהם"⁶⁹) נקרא "אברהם העברי"⁷⁰, על שם ש"כל העולם כולו מעבר אחד והוא מעבר אחד"⁷¹ (כמ"ש⁷² "בעבר הנהר ישבו אבותיכם . . ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר"), ועד שמצינו כך גם בנוגע לגאולתן של ישראל ממצרים (שזה קשור גם למתן תורה – הסיום ושלמות דיציאת מצרים), שאהרן ומשה אמרו לפרעה "אלקי"⁷³ העברים נקרא עלינו⁷⁴ [והיינו שהכח להתגבר על מצרים הוא מענין "העברים" שהוא נגד כל העולם⁷⁵], שגם כאשר פוגשים בגוי, ואפילו מלך גוי (פרעה), אומרים לו "עברי אנכי"⁷⁶.

והענין ד"עברי" נמשך (מאברהם) ומתגלה אצל כל יהודי, שהוא קשור עם "עבר הנהר" – למעלה מהנהר (למעלה מהשתלשלות) כו'; ולהעיר, שפסוק זה ("בעבר הנהר גוי") אומרים גם כליל הסדר, ולאחרי זה ממשיכים בפרשה דמקרא ביכורים ("ארמי אובד אבי וגו"⁷⁶), אשר, כללות ענין הביכורים קשור עם מעלתם של ישראל שנקראו ביכורים⁷⁷.

[ושלימות ענין זה יהי' דוקא בבית המקדש, כי כעת כל עם ישראל נמצא בגלות – גם אלו שנמצאים בארץ הקודש, שהרי אין "כל יושבי" עלינו⁷⁷. ובכלל בגאולה לא יצטרכו לשלול ענינים בלתי רצויים, ועד"ז בגלות – שעומדים למעלה מזה ("אז מ'שטעלט זיך אַוועק העכער פון דעם")⁷⁷].

י. בימים אלו מתקיים כאן כינוס של נשי ובנות ישראל, וכאמור שבמתן תורה מודגשת מעלת הנשים, ועד שהקדימו הנשים להאנשים. ויהי רצון שיהי' הכינוס בהצלחה רבה ומופלגה, כולל גם קבלת החלטות טובות, נוסף על ההחלטות טובות שבעבר שבודאי כבר קיימו אותן בפועל – להוסיף עוד החלטות תקיפות על מנת לקיימן בפועל.

(68) כהבא לקמן – ראה גם ד"ה ואלה המשפטים תשל"ח פ"ו (סה"מ שמות ח"ב ע' קפד).
(69) יחזקאל לג, כד.
(70) לך לך יד, יג.
(71) ב"ר פמ"ב, ח. יל"ש לך לך רמז עג.
(72) יהושע כד, כג. וראה תו"א משפטים עה, ד. תו"ח משפטים תיא, א. תכו, ב. סה"מ צ' להצ"צ פכ, ב. אה"ת משפטים תרפכ, ב. ובכ"מ.
(73) שמות ה, ג.
(74) בהנחה אחרת: "ה' אלקי העברים שלחני אליך וגו'" (וארא ז, טז).
(75) יונה א, ט.
(76) תבוא כו, ה.
(77) ראה ב"ר פמ"ו, א. זהר ח"ב קכא, רע"א (ברע"מ). ח"ג רנג, ב (ברע"מ) וברמ"ז שם. וראה סה"מ דברים ח"ב ע' לג ואילך. שם ע' נב ואילך. ס"ע עג ואילך. ובכ"מ.
(77*) ראה ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח.

ובפרט שלכבוד הכינוס הדפיסו גם ספר מיוחד (הכולל בו גם ההחלטות טובות שבעבר), וכידוע פתגם הצ"צ⁷⁸ שדבר שבדפוס הוא ענין לדורי דורות.

ו"כינוסם של צדיקים" [ועמך כולם (כולל האנשים נשים וטף) צדיקים⁷⁹] הנאה להם והנאה לעולם⁸⁰, היינו, שנוסף על ענין של טובה סתם – יש בזה גם הנאה ותענוג. ובמיוחד שחלק מהכינוס הוא ביום השבת עצמו, שענינו עונג⁸¹ ושמחה⁸²; ונוסף על ענין העונג שבו מצד עצמו, "שבת מקדשא וקיימא"⁸³, מוסיפים בני ישראל ע"י עבודתם, ו"קראת לשבת עונג"⁸¹, עונג למעלה מעונג.

ועד להעונג והשמחה העיקריים אצל כל אחד מישראל, שכשישאלו אותו מהו העונג והשמחה שלו, יענה לכל לראש – השמחה והתענוג דהגאולה האמיתית והשלימה, ולכל לראש – "לא עיכבן אפילו כהרף עין"⁸⁴.

ולהעיר מהידוע ש"אין למעלה מעונג"⁸⁵; ויש לומר, שזה כולל גם הפירוש – שנמשך בחי' "אין" האמיתי שהוא למעלה מעונג. וענין זה ישנו מחדש בכל רגע ורגע, כתורת⁸⁶ הבעש"ט⁸⁷ שהתהוות כל הבריאה היא בכל רגע מאין ליש ממש, מעצמותו ומהותו ית' שאין לו עילה ח"ו כו' והוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין⁸⁸.

ויהי רצון, שבקרב ממש "הקיצו ורגנו שוכני עפר"⁸⁹, כולל – הבעש"ט והמגיד, ו[שבעת]⁵⁷ נשיאי חב"ד שלאחרי זה – רבינו הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצ"צ, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו,

– אשר כשמו כן הוא: "יוסף" מלשון "יוסף ה' לי בן אחר"⁹⁰, שעושה מכל הענינים ד"אחר" שיהיו בבחי' "בן"⁹¹, ועד שמהפך את ה"אחר" דגלות לגאולה, עי"ז שמכניס בגלות (גולה) את הא' ד"אלופו"⁹² של עולם⁹³, ועד ל"גאולת עולם"⁹⁴, גאולה נצחית שאין אחרי' גלות⁹⁵, כולל גם הדיוק ד"גאולת עולם" ולא "גאולת העולם" (ע"ד הדיוק "א-ל

(78) אגרות קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ב ע' שפב.
לקו"ש ח"ב ע' 522. ועוד.
(79) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.
(80) סנהדרין ע"א, סע"ב (במשנה). במדבר פט"ו, יח.
(81) ישע"י נח, יג. וראה רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"י.
שו"ע אדה"ז סרמ"ב ס"ב.
(82) ראה ספרי בהעלותך י, י.
(83) ביצה יז, א.
(84) מכילתא ופר"ש בא יב, מא.
(85) ספר יצירה פ"ב מ"ד.
(86) בהנחה אחרת מובא ענין זה לעיל ס"ו, בהמשך להמדובר שם אודות "בכל יום (ועד – בכל רגע ורגע) יהיו בעיניך כחדשים".
(87) שעה"ה פ"א.

עולם⁹⁶ ולא "א-ל העולם"⁹⁷ – שהעולם עצמו נעשה במצב של גאולה, כיון שדור עם הגילוי ד"אלופו של עולם"; ו"יצחק" על שם "כל השומע יצחק ליי"⁹⁸.

ובמיוחד ע"י עבודתן של נשי ובנות ישראל, שבטבען פועלות על הזולת מתוך חיבה מיוחדת ובדרכי נועם ובעין יפה במיוחד ("יצחק"), ועי"ז מקרבות גם את הרחוקים, ומקרבות עוד יותר את הקרובים, ועד שנעשים למציאות אחת ממש, "ואהבת לרעך כמוך"⁹⁹ – כמוך ממש.

וממילא נמצאים יחד עם הקב"ה, "ישראל וקוב"ה כולא חד", היינו – לא רק כבנים הסמוכים על שולחן אביהם¹⁰⁰, אלא מציאות אחת עם "אביהם"¹⁰¹ – עצמותו ומהותו שלמעלה מכל גדר ותואר, ועד לפשיטות העצמות, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "ויתן בפי שיר חדש"].

– שיחה ד' –

יא. כרגיל, נהוג לדבר בהתוועדות בענינים של מעשה בפועל.

ויש לקשר זה עם שיעור היומי ברמב"ם (ע"פ המנהג שנתפשט ללמוד ג' פרקים ליום, ע"ד "אוריאל תליתא"), שבו מסיימים ספר נשים:

בהלכה האחרונה כותב הרמב"ם: "וכל מי שאינו מקפיד על אשתו ועל בניו ובני ביתו ומזהירם ופוקד דרכיהם תמיד עד שידע שהם שלמים מכל חטא ועון, הרי זה חוטא, שנאמר¹⁰² וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא".

ולכאורה צריך ביאור¹⁰³: ידוע הכלל ש"מסיימין בטוב", וא"כ איך מסיימים כאן בתיבת "תחטא"? לכאורה¹⁰³, הי' אפשר לשנות ולסיים כמו בסיום מסכת ברכות (במשניות): "ואומר עת¹⁰⁴ לעשות לה' הפרו תורתך", ומוסיפים ומסיימים "רבי נתן אומר הפרו תורתך משום עת לעשות לה'", ועי"ז הסיום הוא בדבר טוב.

ויש לומר שאדרבה, הסיום הוא בענין הכי נעלה – "לא תחטא" [ומכאן הוכחה, שאין הכוונה בהכלל "מסיימין בטוב" דוקא על סיום במילה אחרונה טובה, אלא בענין טוב¹⁰³],

(96) וירא כא, לג. וראה סוטה י, סע"א.ב.
(97) ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג. המשך תער"ב ח"א פקל"ג (ע' רנו ואילך). ובכ"מ.
(98) וירא כא, ו.
(99) קדושים יט, יח.
(100) ראה ברכות ג, סע"א.
(101) בהנחה אחרת מובא ענין זה בהמשך להמבואר לקמן סי"א בהשיכות דתשובה לגאולה. ושם: ויש
(96) וירא כא, לג. וראה סוטה י, סע"א.ב.
(97) ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג. המשך תער"ב ח"א פקל"ג (ע' רנו ואילך). ובכ"מ.
(98) וירא כא, ו.
(99) קדושים יט, יח.
(100) ראה ברכות ג, סע"א.
(101) בהנחה אחרת מובא ענין זה בהמשך להמבואר לקמן סי"א בהשיכות דתשובה לגאולה. ושם: ויש
להוסיף, שהגאולה עצמה היא באופן של תשובה – שכל בני ישראל שבים אל שולחן אביהם המלך, ויתירה מזה: לא רק לשולחן אביהם, אלא לאביהם ממש, שנעשים חד ממש עם מהותו ועצמותו ית'.
(102) איוב ה, כד.
(103) ראה גם שיחת ש"פ מקץ תשד"מ (שיחות קודש ח"ב ס"ע 1015 ואילך; התוועדות ח"ב ע' 700).
(104) תהלים קיט, קכו.